

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

НАКАЗ

28.12.2015 № 905

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
12 березня 2016 р.
за № 379/28509

Про затвердження критеріїв, за якими визначаються випадки інфекційних та паразитарних захворювань, які підлягають реєстрації

{Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства охорони здоров'я
[№ 954 від 23.04.2019](#)}

Відповідно до [пункту 416](#) Плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, на 2014-2017 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 вересня 2014 року № 847-р, розпорядження Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2014 року [№ 1141-р](#) «Про схвалення розроблених Міністерством охорони здоров'я планів імплементації деяких актів законодавства ЄС» **НАКАЗУЮ:**

1. Затвердити [критерії, за якими визначаються випадки інфекційних та паразитарних захворювань, які підлягають реєстрації, для подання звітів до мережі держав - членів Співтовариства згідно з Рішенням № 2119/ЄС Європейського Парламенту та Ради](#), що додається.
2. Департаменту громадського здоров'я забезпечити в установленому порядку подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.
3. Наказ набирає чинності з дати його офіційного опублікування.
4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Перегінця І.Б.

Міністр

О. Квіташвілі

ПОГОДЖЕНО:

Президент Національної академії
медичних наук України

А.М. Сердюк

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
12 березня 2016 р.
за № 379/28509

КРИТЕРІЇ, **за якими визначаються випадки інфекційних та** **паразитарних захворювань, які підлягають реєстрації**

I. Загальні положення

1. Ці критерії встановлюють визначення випадків інфекційних захворювань для подання звітів до мережі Європейського Союзу (далі - ЄС).

2. Клінічні, епідеміологічні та лабораторні критерії застосовуються для приведення до єдиного формату звітності про випадки інфекційних та паразитарних захворювань і порівняння даних в мережі ЄС.

3. Клінічні критерії включають основні ознаки хвороби, які окремо або у комбінації відповідають явній або схожій клінічній картині захворювання. Клінічні критерії дають загальний опис хвороби і не обов'язково вказують на всі ознаки, необхідні для індивідуального клінічного діагнозу.

4. Якщо конкретно не вказано, звіт подається лише стосовно захворювань з наявними симптомами, разом з тим безсимптомні форми захворювань (носії збудників інфекційних хвороб) також беруться до уваги у випадку, якщо інфекція має клінічний або епідеміологічний аспект.

5. Лабораторні критерії застосовуються у вигляді переліку лабораторних методів, які використовують для підтвердження діагнозу. Одного з перерахованих досліджень достатньо, щоб підтвердити випадок. У разі необхідності комбінації методів для лабораторного підтвердження це зазначається. Тип зразка біологічного матеріалу, що має бути зібраний для лабораторних досліджень, визначають тільки тоді, коли певні типи зразка вважають відповідними для підтвердження діагнозу.

6. Епідеміологічні критерії вважаються дотриманими, якщо може бути встановлений епідеміологічний зв'язок.

Епідеміологічний зв'язок протягом інкубаційного періоду визначається як:

передача від людини до людини: будь-яка людина, яка мала контакт з людиною з лабораторно підтвердженим випадком захворювання або з носієм збудника таким чином, що мала можливість заразитися;

передача від тварини до людини: людина, яка мала контакт з твариною з лабораторно підтвердженим зараженням/колонізацією таким чином, що мала можливість заразитися;

наявність спільного джерела: людина, на яку вплинуло таке саме спільне джерело або фактор передачі інфекції, що і на людину з підтвердженим випадком захворювання;

наявність впливу забрудненої їжі/питної води: особа, яка споживала їжу або питну воду з лабораторно підтвердженим забрудненням, або особа, яка споживала потенційно забруднені продукти тваринного походження з лабораторно підтвердженою інфекцією/колонізацією;

наявність впливу навколишнього середовища: особа, яка мала контакт із забрудненим природним джерелом, що було лабораторно підтверджено;

наявність лабораторної небезпеки: людина, що працює в лабораторії, де є потенціал для небезпечного впливу.

Особа може вважатися епідеміологічно пов'язаною з підтвердженим випадком, якщо хоча б один випадок у ланцюгу передачі був лабораторно підтверджений.

У випадку спалаху інфекційного захворювання із фекально-оральним або повітряно-краплинним шляхом передачі ланцюг передачі не обов'язково має бути встановлений для того, щоб вважати випадок епідеміологічно пов'язаним.

7. Передача інфекційних та паразитарних захворювань може відбуватися такими шляхами:

повітряним (вдихання людиною мікробного аерозолі, розсіяного в повітрі, потрапляння мікробного аерозолі від інфікованої людини на слизові оболонки здорової людини при чханні, кашлі, плюванні, співі або розмові);

контактним (прямий контакт з інфікованою людиною (фекально-оральний, повітряно-краплинний шляхи, шкірний або статевий контакт), або твариною (наприклад укуси, дотик), або непрямий контакт з інфікованим матеріалом чи предметами (контаміновані матеріали, біологічні рідини, кров));

вертикальним (від матері до дитини, часто в період внутрішньоутробного розвитку або в результаті випадкового обміну рідинами організму зазвичай протягом перинатального періоду);

трансмисивним (через укуси комах) (передача збудника від інфікованих комарів, кліщів, мух, бліх, вошей та інших комах);

аліментарним (споживання потенційно забруднених продуктів харчування та питної води).

8. Застосовується триступенева система визначення випадку захворювання: можливий, ймовірний і підтверджений.

9. Можливий випадок - випадок з клінічними критеріями, без епідеміологічних чи лабораторних доказів захворювання. Визначення можливого випадку має високу чутливість і низьку специфічність. Це дозволяє брати до уваги більшість випадків хвороби, але при цьому в таку категорію можуть бути включені і деякі хибно позитивні випадки.

10. Ймовірний випадок - випадок з клінічними критеріями і епідеміологічним зв'язком. Лабораторні тести для ймовірних випадків вказані тільки для деяких захворювань.

11. Підтвержені випадки мають бути лабораторно підтвержені та можуть відповідати або не відповідати клінічним критеріям. Визначення підтвердженого випадку дуже специфічне і менш чутливе, тому більша частина виявлених підтверджених випадків буде вірною, хоча деякі випадки й не будуть враховані.

12. Клінічні критерії деяких захворювань не згадуються тому, що перебіг багатьох гострих випадків відбувається безсимптомно (наприклад гепатит А, В та С, кампілобактеріоз, сальмонельоз), хоча ці випадки можуть бути важливими з точки зору охорони здоров'я на національному рівні.

13. Підтвержені випадки потрапляють в одну з трьох підкатегорій:

1) лабораторно підтверджений випадок із клінічними критеріями (випадок відповідає лабораторним критеріям для підтвердженого випадку, клінічні критерії включені у визначення випадку);

2) лабораторно підтверджений випадок із невідомими клінічними критеріями (випадок відповідає лабораторним критеріям для підтвердженого випадку, але немає інформації про клінічні критерії (наприклад тільки результати лабораторного дослідження));

3) лабораторно підтверджений випадок без клінічних критеріїв (випадок відповідає лабораторним критеріям для підтвердженого випадку, але не відповідає клінічним критеріям визначення випадку або є безсимптомним).

II. Критерії визначення випадків інфекційних захворювань

1. Синдром набутого імунодефіциту та ВІЛ-інфекція

Клінічні критерії (СНІД)

Будь-яка особа, яка має будь-який з клінічних симптомів, зазначених в Європейському визначенні випадку СНІДу:

дорослі та підлітки ≥ 15 років;

діти < 15 років.

Лабораторні критерії (ВІЛ-інфекція)

Дорослі, підлітки та діти віком ≥ 18 місяців

Принаймні один з таких трьох:

позитивний результат на антитіла до ВІЛ у скринінг-тесті або комбінованому скринінг-тесті (антитіла до ВІЛ та наявність антигену р24 до ВІЛ), підтверджений більш специфічним тестом на антитіла (наприклад Вестерн-блот);

позитивний результат на 2 ІФА тестах, підтверджений позитивним результатом подальшого тестування ІФА;

позитивні результати на двох окремих зразках, принаймні один з таких трьох:

виявлення нуклеїнових кислот ВІЛ (РНК, ДНК);

виявлення ВІЛ-антигену р24 у ВІЛ-тесті, в тому числі у реакції нейтралізації;

виділення ВІЛ.

Діти віком < 18 місяців

Позитивні результати на двох окремих зразках (окрім кордової крові), принаймні один із таких трьох:

виділення ВІЛ;

виявлення нуклеїнових кислот ВІЛ (РНК, ДНК);

виявлення ВІЛ-антигену р24 у ВІЛ-тесті, в тому числі у реакції нейтралізації у дітей віком ≥ 1 місяця.

Епідеміологічні критерії не застосовуються.

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Не застосовується
Б. Ймовірний випадок	Не застосовується

В. Підтверджений випадок	ВІЛ-інфекція Будь-яка особа, що відповідає лабораторним критеріям для ВІЛ-інфекції СНІД Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям для СНІДу та лабораторним критеріям для ВІЛ-інфекції
--------------------------	---

2. Сибірка (*Bacillus anthracis*)

Клінічні критерії

Будь-яка людина, яка має одну із таких клінічних форм:

1) шкірна сибірка

Принаймні один із таких двох:

- папульозний або везикульозний висип;
- вдавлений чорний струп з навколишнім набряком;

2) шлунково-кишкова сибірка

Гарячка та принаймні один із таких двох:

- сильний біль у животі;
- пронос;

3) легенева сибірка

Гарячка та принаймні один із таких двох:

- гостра дихальна недостатність;
- при рентгенологічному дослідженні визначається розширення у медіастинальній області;

4) менінгеальна/менінгоенцефалітична сибірка

Гарячка та принаймні один із таких трьох:

- конвульсії;
- втрата свідомості;
- менінгеальні ознаки;
- сибіркова септицемія.

Лабораторні критерії для встановлення діагнозу:

- виділення *Bacillus anthracis* із клінічного матеріалу;
- виявлення нуклеїнової кислоти *Bacillus anthracis* в клінічному матеріалі.

Позитивний результат назального мазка без клінічних симптомів не сприяє підтвердженню діагнозу випадку.

Епідеміологічні критерії

Принаймні один з таких трьох епідеміологічних зв'язків:

- передача від тварини до людини;
- вплив спільного джерела;
- контакт із забрудненими продуктами харчування/питною водою.

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Не застосовується
Б. Ймовірний випадок	Будь-яка людина, що відповідає клінічним критеріям, і є епідеміологічний зв'язок
В. Підтверджений випадок	Будь-яка людина, що відповідає клінічним і лабораторним критеріям

3. Пташиний грип А/Н5 АБО А/Н5N1 у людей

Клінічні критерії

Будь-яка людина з одним із таких двох клінічних симптомів:

гарячка та ознаки і симптоми гострої респіраторної інфекції;

смерть від гострого респіраторного захворювання нез'ясованої етіології.

Лабораторні критерії для встановлення діагнозу

Принаймні один із таких трьох:

виділення вірусу грипу А/Н5N1 з клінічного матеріалу;

виявлення нуклеїнової кислоти вірусу грипу А/Н5 у клінічному матеріалі;

виявлення специфічних антитіл до вірусу грипу А/Н5 в парних сироватках (збільшення титру в чотири рази або більше).

Епідеміологічні критерії

Принаймні один із таких чотирьох:

передача від людини до людини, що були в тісному контакті (в межах одного метра), про що було повідомлене як про ймовірний або підтверджений випадок;

лабораторна небезпека: де є потенційний ризик грипу А/Н5N1;

тісний контакт (в межах одного метра) з тваринами з підтвердженою інфекцією А/Н5N1 (наприклад кішка або свині), окрім домашніх або диких птахів;

проживання або відвідання району, де на цей час вірогідна наявність грипу А/Н5N1 або підтверджено це¹ і принаймні одне з таких двох:

перебування в тісному контакті (в межах одного метра) з хворими або мертвими домашніми птахами або дикими птахами² у постраждалих районах;

перебування в будинку або на фермі, де були зареєстровані хворі або мертві домашні птахи в постраждалих районах в місяці, що передував захворюванню.

¹ Всесвітня організація з охорони здоров'я тварин - МЕБ - і Європейська комісія (SANCO) системи повідомлення про хвороби тварин (ADNS) за адресами: http://www.oie.int/eng/en_index.htm та http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/adns/index_en.htm#.

² Не стосується зовні здорових птахів, що були вбиті, наприклад на полюванні.

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям, і є епідеміологічний зв'язок
Б. Ймовірний випадок	Будь-яка людина з позитивним результатом тесту на грип А/Н5N1 або А/Н5, виконаного у лабораторії, яка не є Національною референс-лабораторією, що бере участь в

	мережі референс-лабораторій ВООЗ з грипу людини
В. Випадок, підтверджений на національному рівні	Будь-яка особа із позитивним результатом тесту на грип А/Н5 або А/Н5N1, виконаного Національною референс-лабораторією, яка бере участь у мережі референс-лабораторій ВООЗ з грипу людини
Г. Випадок, підтверджений ВООЗ	Будь-яка людина, щодо якої є лабораторне підтвердження центру, що співпрацює з ВООЗ по Н5

4. Ботулізм (*Clostridium botulinum*)

Клінічні критерії

Будь-яка особа принаймні з однією із таких клінічних форм:

1) харчовий і рановий ботулізм

Принаймні один із таких двох критеріїв:

двобічні порушення з боку черепних нервів (наприклад диплопія, нечіткість зору, дисфагія, бульбарна недостатність);

периферійні симетричні парези;

2) ботулізм немовлят

Будь-яке немовля принаймні з одним із таких шести клінічних симптомів:

запор;

млявість;

поганий апетит;

птоз;

дисфагія;

загальна м'язова слабкість.

Цей варіант ботулізму зазвичай зустрічається у немовлят (до 12-ти місяців), але може виникнути також у дітей старше 12-ти місяців, а іноді і у дорослих зі змінами шлунково-кишкової анатомії і мікрофлори.

Лабораторні критерії для встановлення діагнозу

Принаймні один із таких двох:

виділення *C. botulinum* при ботулізмі немовлят з випорожнень, при рановому ботулізмі - з рани. Виділення *C. botulinum* з випорожнень у дорослих не є підставою для діагностики харчового ботулізму;

виявлення ботулінічного токсину в клінічному матеріалі.

Епідеміологічні критерії

Принаймні один з таких двох епідеміологічних зв'язків:

вплив загального джерела (наприклад продукти харчування, повторне використання голок або інших пристроїв);

вживання контамінованої їжі/питної води.

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Не визначається
Б. Ймовірний випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям і має епідеміологічний зв'язок
В. Підтверджений випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним і лабораторним критеріям

5. Бруцельоз (*Brucella* spp.)

Клінічні критерії

Будь-яка людина з гарячкою та принаймні з одним із таких семи клінічних симптомів:
потовиділення (рясне, смердюче, особливо нічне);

озноб;

артралгія;

слабкість;

депресія;

головний біль;

анорексія.

Лабораторні критерії для встановлення діагнозу

Принаймні один із таких двох:

виділення *Brucella* spp. із клінічного матеріалу;

виявлення специфічних антитіл проти *Brucella* spp. (комплексна серологічна діагностика: пластинчата реакція аглютинації Хаддлсона, об'ємна реакція аглютинації Райта, РНГА, ІФА).

Епідеміологічні критерії

Принаймні один із таких чотирьох епідеміологічних зв'язків:

контакт із забрудненими продуктами харчування /питною водою;

контакт із продуктами від заражених тварин (молоко або молочні продукти);

передача від тварини до людини (забруднення виділеннями або органами, наприклад виділення з піхви, плацента);

вплив спільного джерела.

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Не визначається
Б. Ймовірний випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям і має епідеміологічний зв'язок
В. Підтверджений випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним і лабораторним критеріям

6. Кампілобактеріоз (*Campylobacter* spp.)

Клінічні критерії

Будь-яка людина принаймні з одним із таких трьох клінічних симптомів:

пронос;

біль у животі;

гарячка.

Лабораторні критерії для встановлення діагнозу

Виділення *Campylobacter* spp. із випорожнень та крові.

Необхідно проводити диференціацію *Campylobacter* spp. За відсутності можливості проведення диференціації на місці виділені культури направляють до ДЗ "Український центр з контролю та моніторингу захворювань МОЗ України" в установленому порядку.

Епідеміологічні критерії

Як мінімум один із п'яти епідеміологічних зв'язків:

передача від тварини до людини;

передача від людини до людини;

наявність спільного джерела інфекції;

вживання контамінованих харчових продуктів/води;

вплив зовнішнього середовища.

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Не визначається
Б. Ймовірний випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям і має епідеміологічний зв'язок
В. Підтверджений випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним і лабораторним критеріям

7. Хламідійна інфекція (*Chlamydia trachomatis*), у тому числі венерична лімфогранульома (далі - ЛГВ)

Клінічні критерії

Будь-яка людина принаймні з однією із таких клінічних форм:

1) хламідійна інфекція не ЛГВ

Принаймні один із таких шести:

уретрит;

епідидиміт;

гострий сальпінгіт;

гострий ендометрит;

цервіцит;

проктит.

У новонароджених принаймні один із таких двох критеріїв:

кон'юнктивіт;

пневмонія.

2) ЛГВ

Принаймні один із таких п'яти:

уретрит;

виразка статевих органів;

пахова лімфаденопатія;

цервіцит;

проктит.

Лабораторні критерії для встановлення діагнозу:

1) хламідійна інфекція не ЛГВ

Принаймні один із таких трьох:

виділення *Chlamydia trachomatis* зі зразків з аногенітальної зони чи з кон'юнктиви;

виявлення *Chlamydia trachomatis* у клінічному матеріалі в реакції прямої флуоресценції;

виявлення нуклеїнової кислоти *Chlamydia trachomatis* у клінічному матеріалі;

2) ЛГВ

Принаймні один із таких двох:

виділення *Chlamydia trachomatis* зі зразків з аногенітальної зони чи з кон'юнктиви;

виявлення нуклеїнової кислоти *Chlamydia trachomatis* у клінічному матеріалі та ідентифікація серовару (генотипу) L1, L2 або L3.

Епідеміологічні критерії

Епідеміологічний зв'язок - передача від людини до людини (статевий контакт або вертикальна передача).

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Не визначається
Б. Ймовірний випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям і має епідеміологічний зв'язок
В. Підтверджений випадок	Будь-яка особа, що відповідає лабораторним критеріям

8. Холера (*Vibrio cholerae*)

Клінічні критерії

Будь-яка людина принаймні з одним із таких двох симптомів:

пронос;

блювання.

Лабораторні критерії для встановлення діагнозу:

виділення *Vibrio cholerae* із клінічного зразка;

виявлення антигену O1 або O139 в ізоляті;

виявлення холерного ентеротоксину або гена холерного ентеротоксину в ізоляті.

Епідеміологічні критерії

Принаймні один із таких чотирьох епідеміологічних зв'язків:
 наявність загального джерела інфекції;
 передача від людини до людини;
 вживання контамінованих харчових продуктів/води;
 вплив зовнішнього середовища.

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Не визначається
Б. Ймовірний випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям і має епідеміологічний зв'язок
В. Підтверджений випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним і лабораторним критеріям

9. Криптоспоридіоз (*Cryptosporidium* spp.)

Клінічні критерії

Принаймні один із таких двох:

пронос;
 біль у животі.

Лабораторні критерії для встановлення діагнозу

Принаймні один із таких чотирьох:

виявлення ооцист *Cryptosporidium* у випорожненнях;
 виявлення *Cryptosporidium* у вмісті кишечника або зразках біопсії тонкого кишечника;
 виявлення нуклеїнової кислоти *Cryptosporidium* у випорожненнях;
 виявлення антигену *Cryptosporidium* у випорожненнях.

Епідеміологічні критерії

Принаймні один із таких епідеміологічних зв'язків:

передача від людини до людини;
 наявність спільного джерела;
 вживання контамінованих харчових продуктів/питної води;
 вплив зовнішнього середовища.

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Не визначається
Б. Ймовірний випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям і має епідеміологічний зв'язок
В. Підтверджений випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним і лабораторним критеріям

10. Дифтерія (*Corynebacterium diphtheriae*)

Клінічні критерії

Будь-яка людина принаймні з однією із таких клінічних форм:

1) класична респіраторна дифтерія (Classic Respiratory Diphtheria)

Захворювання верхніх дихальних шляхів з ларингітом, або назофарингітом, або тонзилітом та плівчасте нашарування, що щільно прилягає, або псевдоплівчасте нашарування;

2) легка респіраторна дифтерія (Mild Respiratory Diphtheria)

Захворювання верхніх дихальних шляхів з ларингітом, або назофарингітом, або тонзилітом без плівчастого нашарування, що щільно прилягає, або псевдоплівчастого нашарування;

шкірна дифтерія;

пошкодження шкіри;

дифтерія іншої локалізації;

пошкодження кон'юнктиви або слизових оболонок.

Лабораторні критерії

Виділення токсин-продукуючих штамів *Corynebacterium diphtheriae* з клінічного матеріалу.

Епідеміологічні критерії

Передача від людини до людини.

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Будь-яка людина з клінічними критеріями класичної респіраторної дифтерії
Б. Ймовірний випадок	Будь-яка людина з клінічними критеріями дифтерії (класичної респіраторної дифтерії, легкої респіраторної дифтерії, шкірної дифтерії, дифтерії інших локалізацій) з епідеміологічним зв'язком передачі від людини до людини
В. Підтверджений випадок	Будь-яка людина з лабораторними критеріями та наявністю однієї з клінічних форм

11. Ехінококоз (*Echinococcus* spp.)

Клінічні критерії

Не використовуються для спостережень.

Діагностичні критерії

Принаймні один із таких п'яти:

утворення гістопатологічно або паразитологічно схоже на *Echinococcus multilocularis* або *granulosus* (наприклад пряма візуалізація сколексу в рідині кісти);

виявлення патогномонічної макроскопічної морфології кіст(и) *Echinococcus granulosus* в хірургічних зразках;

типові органи ушкодження, виявлені методами комп'ютерної томографії, ехо(соно)графії, МРТ та підтверджені серологічними тестами;

виявлення специфічних антитіл до *Echinococcus* spp. високочутливим серологічним тестом та підтвердження серологічним тестом високої специфічності;

виявлення нуклеїнової кислоти *Echinococcus multilocularis* або *granulosus* в клінічному зразку.

Епідеміологічні критерії

Не визначаються.

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Не визначається
Б. Ймовірний випадок	Не визначається
В. Підтверджений випадок	Будь-яка особа, що відповідає діагностичним критеріям

12. Лямбліоз (*G. lamblia*)

Клінічні критерії

Будь-яка людина принаймні з одним із таких чотирьох симптомів:

пронос;

біль у животі;

здуття живота;

ознаки мальабсорбції (наприклад стеаторея, втрата ваги).

Лабораторні критерії для встановлення діагнозу

Принаймні один із таких двох:

виявлення цист або трофозоїтів *G. lamblia* у випорожненнях, дуоденальному вмісті або матеріалах біопсії тонкої кишки;

виявлення антигенів *G. lamblia* у випорожненнях.

Епідеміологічні критерії

Принаймні один із таких чотирьох епідеміологічних зв'язків:

вживання контамінованих харчових продуктів/води;

передача від людини до людини;

наявність спільного джерела;

вплив зовнішнього середовища.

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Не визначається
Б. Ймовірний випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям і має епідеміологічний зв'язок
В. Підтверджений випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним і лабораторним критеріям

13. Гонорея (*Neisseria gonorrhoeae*)

Клінічні критерії

Принаймні один із таких восьми:

уретрит;

гострий сальпінгіт;

запальні захворювання органів тазу;

цервіцит;

епідидиміт;

проктит;

фарингіт;

артрит

або

будь-яка новонароджена дитина з кон'юнктивітом.

Лабораторні критерії

Принаймні один з таких чотирьох:

виділення *Neisseria gonorrhoeae* з клінічного зразка;

виявлення нуклеїнової кислоти *Neisseria gonorrhoeae* в клінічному зразку;

виявлення *Neisseria gonorrhoeae* тестами без використання ампліфікації нуклеїнових кислот;

мікроскопічне виявлення в уретральному мазку у чоловіків грамнегативних диплококів, розташованих внутрішньоклітинно.

Епідеміологічні критерії

Передача від людини до людини (сексуальний контакт або вертикальна передача).

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Не визначається
Б. Ймовірний випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям і має епідеміологічний зв'язок
В. Підтверджений випадок	Будь-яка особа, що відповідає лабораторним критеріям

14. Гемофільна інвазивна інфекція (*H. influenzae*)

Клінічні критерії

Не використовуються для спостережень.

Лабораторні критерії для встановлення діагнозу

Принаймні один із таких двох:

виділення *H. influenzae* у зазвичай стерильному матеріалі;

визначення нуклеїнової кислоти *H. influenzae* у зазвичай стерильному матеріалі.

За можливості необхідно проводити типування збудника.

Епідеміологічні критерії

Не визначаються.

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Не визначається
Б. Ймовірний випадок	Не визначається
В. Підтверджений випадок	Випадок, що відповідає лабораторним критеріям

15. Гепатит А (Hepatitis A virus)

Клінічні критерії

Будь-яка людина з дискретною появою симптомів (наприклад втома, біль в животі, втрата апетиту, періодичні нудота і блювання) та принаймні один з таких трьох:

підвищення температури;

жовтяниця;

підвищення активності сироваткових амінотрансфераз.

Лабораторні критерії

Принаймні один з таких трьох:

виявлення нуклеїнової кислоти вірусу гепатиту А в сироватці крові або випорожненнях;

виявлення антитіл до вірусу гепатиту А;

виявлення антигену вірусу гепатиту у випорожненнях.

Епідеміологічні критерії

Принаймні один з таких чотирьох:

передача від людини до людини;

наявність спільного джерела;

вживання контамінованих харчових продуктів/води;

вплив навколишнього середовища.

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Не визначається
Б. Ймовірний випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям і має епідеміологічний зв'язок
В. Підтверджений випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним і лабораторним критеріям

16. Гепатит В (Hepatitis B virus)

Клінічні критерії

Не використовуються для спостережень.

Лабораторні критерії

Позитивний результат одного чи більше тестів або комбінацій тестів:

anti-HBc IgM;

HBsAg;

HBeAg;

HBV-ДНК/DNA.

Лабораторні результати повинні інтерпретуватися відповідно до вакцинального статусу.

Епідеміологічні критерії

Передача від людини до людини (в тому числі сексуальні контакти, вертикальна передача або з кров'ю).

Не є суттєвими для спостережень.

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Не визначається
Б. Ймовірний випадок	Не визначається
В. Підтверджений випадок	Будь-яка людина, що відповідає лабораторним критеріям

17. Гепатит С (Hepatitis C virus)

Клінічні критерії

Не використовуються для спостережень.

Лабораторні критерії

Принаймні один з таких двох:

виявлення нуклеїнової кислоти вірусу гепатиту С в сироватці крові (HCV RNA);

виявлення серцевинного антигену вірусу гепатиту С (HCV-core);

специфічні антитіла до вірусу гепатиту С, виявлені у підтвердженому тесті (наприклад в імуноблотінгу) в осіб старше від 18 місяців за відсутності ознак сталого інфікування.

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Не визначається
Б. Ймовірний випадок	Не визначається
В. Підтверджений випадок	Будь-яка людина, що відповідає лабораторним критеріям

18. Грип (Influenza virus)

Клінічні критерії

Будь-яка особа принаймні з однією з таких клінічних форм:

1) грипоподібні захворювання (ГПЗ)

Раптова поява симптомів та

принаймні один з таких чотирьох системних симптомів:

гарячка;

нездужання;

головний біль;

міалгія та

принаймні один із таких трьох симптомів респіраторних захворювань:

кашель;

біль у горлі;

задишка;

2) гостра респіраторна інфекція (ГРІ)

Раптова поява симптомів та принаймні один із таких чотирьох респіраторних симптомів:

кашель;

біль у горлі;

задишка;

нежить та судження клініциста про те, що хвороба пов'язана з інфекцією.

Лабораторні критерії

Принаймні один з таких чотирьох:

виділення вірусу грипу з клінічного зразка;

виявлення нуклеїнової кислоти вірусу грипу у клінічних зразках;

ідентифікація антигену вірусу грипу методом прямої флуоресценції в клінічних зразках;

наявність специфічної реакції антитіл до вірусу грипу при дослідженні сироватки крові.

За можливості має бути виконано субтипуювання ізоляту вірусу грипу.

Епідеміологічні критерії

Епідеміологічний зв'язок за наявності передачі від людини до людини.

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям (ГПЗ або ГРЗ)
Б. Ймовірний випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям (ГПЗ або ГРЗ) та має епідеміологічний зв'язок
В. Підтверджений випадок	Будь-яка особа, яка відповідає клінічним критеріям (ГПЗ або ГРЗ) та лабораторним критеріям

19. Грип А (H1N1)

Клінічні критерії

Будь-яка особа з одним із зазначених трьох симптомів:

гарячка $> 38^{\circ}\text{C}$ та ознаки і симптоми гострої респіраторної інфекції;

пневмонія (тяжка гостра респіраторна хвороба);

смерть від незрозумілого гострого респіраторного захворювання.

Лабораторні критерії

Принаймні один із зазначених тестів:

виявлення нуклеїнової кислоти вірусу грипу;

культура вірусу (застосовуючи заходи 3-го рівня біозахисту);

чотирикратьне зростання нейтралізуючих антитіл до нового підвиду вірусу грипу А (H1N1) (передбачає необхідність дослідження парних сироваток: першої - у гостру фазу хвороби, другої - у стадії одужання щонайменше через 10-14 днів після першої).

Епідеміологічні критерії

Принаймні один із таких трьох протягом семи днів до початку захворювання:

людина, яка була у тісному контакті з особою з підтвердженим діагнозом грипу (H1N1) в той час, коли особа хворіла;

людина, яка побувала в районі, де документально підтверджена передача від людини до людини нового підвиду вірусу грипу А (H1N1);

людина, що працює в лабораторії, де тестують зразки нового грипу А (H1N1).

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Особа, що відповідає клінічним та епідеміологічним критеріям
Б. Ймовірний випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним та епідеміологічним критеріям, з позитивним результатом лабораторних досліджень про наявність вірусу грипу А з невизначеним субтипом
В. Підтверджений випадок	Особа, яка відповідає лабораторним критеріям

20. Легіонельоз (*Legionella* spp.)

Клінічні критерії

Будь-яка людина з пневмонією.

Лабораторні критерії

Лабораторні критерії для підтвердженого випадку

Принаймні один із таких трьох:

виділення *Legionella* spp. з респіраторних секретів або із зазвичай стерильних рідин;

виявлення антигену *Legionella pneumophila* в сечі;

виявлення специфічних антитіл до *Legionella pneumophila* серогрупи 1 з наростанням діагностичних титрів в парних сироватках.

Лабораторні критерії для ймовірного випадку

Принаймні один із таких чотирьох:

виявлення антигену *Legionella pneumophila* в респіраторних секретах або легеневій тканині, наприклад в тесті прямої флуоресценції з використанням моноклональних антитіл;

виявлення нуклеїнових кислот *Legionella* spp. у клінічних зразках респіраторних секретів, легеневій тканині або зазвичай стерильних рідинах;

значне підвищення певного рівня антитіл до *Legionella pneumophila*, крім серогрупи 1 або інших *Legionella* spp., в парних сироватках;

одноразовий високий рівень специфічних антитіл до *Legionella pneumophila* серогрупи 1 в сироватці крові.

Епідеміологічні критерії

Не застосовуються.

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Не визначається
Б. Ймовірний випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям та має принаймні один позитивний результат лабораторного дослідження для ймовірного випадку
В. Підтверджений випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним та хоча б одному лабораторному критерію для підтвердженого випадку

21. Лептоспіроз (*Leptospira* spp.)

Клінічні критерії

Будь-яка людина, у якої є гарячка або принаймні два з одинадцяти симптомів:

озноб;

головний біль;

міалгія;

гіперемія кон'юнктиви;

крововиливи в шкіру і слизові оболонки;

висип;

жовтяниця;

міокардит;

менінгіт;

ниркова недостатність;

респіраторні прояви, такі як кровохаркання.

Лабораторні критерії

Принаймні один із таких трьох:

виділення *Leptospira interrogans* або інших патогенних *Leptospira* spp. з клінічного зразка;

виявлення нуклеїнових кислот *Leptospira interrogans* або інших патогенних *Leptospira* spp. з клінічних зразків;

виявлення *Leptospira interrogans* або інших патогенних *Leptospira* spp. в клінічних зразках методом імунофлуоресценції;

виявлення специфічних антитіл до *Leptospira interrogans* або інших патогенних *Leptospira* spp. методом реакції мікроаглютинації (РМА) з використанням діагностичних штамів лептоспір.

Епідеміологічні критерії

Принаймні один із таких трьох:

передача від тварини до людини;

вплив навколишнього середовища;

вплив спільного джерела.

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Не визначається
Б. Ймовірний випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям і має епідеміологічний зв'язок
В. Підтверджений випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним та лабораторним критеріям

22. Лістеріоз (*Listeria monocytogenes*)

Клінічні критерії

Будь-яка особа принаймні з одним із таких трьох симптомів:

лістеріоз новонароджених, визначений як мертвонароджуваність,
або принаймні один із таких п'яти симптомів у перший місяць життя:

внутрішньоутробний гранулематоз;

менінгіт або менінгоенцефаліт;

септицемія;

задишка;

висипання на шкірі, слизових оболонках або кон'юнктиві.

Лістеріоз вагітних визначають за одним із таких трьох симптомів:

переривання вагітності, викидень, народження мертвого плоду або передчасні пологи;

гарячка;

грипоподібні симптоми.

Інші форми лістеріозу визначають за як мінімум одним із таких чотирьох симптомів:

гарячка;

менінгіт або менінгоенцефаліт;

септицемія;

локалізовані вогнища, такі як артрит, ендокардит і абсцеси.

Лабораторні критерії

Принаймні один із таких двох:

виділення *Listeria monocytogenes* із зазвичай стерильних біологічних матеріалів;

виділення *Listeria monocytogenes* із зазвичай нестерильного матеріалу плоду, мертвонароджених, немовлят або від матері протягом 24 годин після народження.

Епідеміологічні критерії

Принаймні один з таких трьох епідеміологічних зв'язків:

контакт зі спільним джерелом;

передача від людини до людини (вертикальна передача);

контакт із забрудненими продуктами харчування / питною водою.

Додаткова інформація

Інкубаційний період 3-70 днів, частіше 21 день.

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Не визначається
Б. Ймовірний випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям і має епідеміологічний зв'язок
В. Підтверджений випадок	Будь-яка особа, що відповідає лабораторним критеріям або будь-яка мати з лабораторно підтвердженою лістеріозною інфекцією у її плода, мертвнонародженого або новонародженого

23. Малярія (*Plasmodium spp.*)

Клінічні критерії

Будь-яка людина з гарячкою або з гарячкою в анамнезі.

Лабораторні критерії

Принаймні один із таких трьох:

виявлення малярійних паразитів за допомогою світлової мікроскопії в мазку крові;

виявлення нуклеїнової кислоти *Plasmodium* в крові;

виявлення антигену *Plasmodium*.

За можливості повинна бути виконана диференціація *Plasmodium spp.*

Епідеміологічні критерії

Не застосовуються.

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Не визначається
Б. Ймовірний випадок	Не визначається
В. Підтверджений випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним та лабораторним критеріям

24. Кір (*Measles virus*)

Клінічні критерії

Будь-яка людина з гарячкою та макулопапульозною висипкою і принаймні з одним з таких трьох симптомів:

кашель;

гострий риніт (нежить);

кон'юнктивіт.

Лабораторні критерії

Принаймні один із таких:

ізоляція вірусу кору з клінічного матеріалу;

виявлення рибонуклеїнової кислоти (далі - РНК) вірусу кору з клінічного матеріалу;

виявлення специфічних IgM антитіл до вірусу кору;

виявлення антигену вірусу кору методом прямої флуоресценції в клінічних зразках з використанням специфічних моноклональних антитіл до вірусу кору;

значне наростання титру специфічних IgG антитіл до вірусу кору в парних сироватках.

Епідеміологічні критерії

Епідеміологічний зв'язок - передавання від людини до людини.

Класифікація випадку

А. Підозрілий випадок	Випадок з ознаками та симптомами, що відповідають клінічному визначенню випадку кору
Б. Епідеміологічно пов'язаний випадок	Підозрілий випадок захворювання на кір, за якого не проведено адекватного лабораторного обстеження, але який мав контакт з іншим лабораторно підтвердженим випадком кору за 7-18 днів до появи висипки
В. Клінічно-сумісний випадок	Підозрілий випадок захворювання на кір, за якого не проведено лабораторного обстеження та для якого не встановлено епідеміологічного зв'язку з іншим лабораторно підтвердженим випадком
Г. Лабораторно підтверджений випадок	Підозрілий випадок захворювання на кір, який відповідає критеріям лабораторного підтвердження випадку кору
Д. Відхилений випадок	Підозрілий випадок захворювання на кір, який було досліджено та діагноз не було підтверджено у зв'язку з негативними результатами лабораторного обстеження або наявністю епідеміологічного зв'язку з лабораторно підтвердженим випадком іншого інфекційного захворювання.

{Пункт 24 розділу II в редакції Наказу Міністерства охорони здоров'я № 954 від 23.04.2019}

25. Менінгококова інвазійна хвороба (*Neisseria meningitidis*)

Клінічні критерії

Будь-яка особа принаймні з одним із таких п'яти симптомів:

менінгеальні ознаки;

геморагічний висип;

септичний шок;

септичний артрит.

Лабораторні критерії

Принаймні один із таких чотирьох:

виділення *Neisseria meningitidis* із зразків, що були взяті із зазвичай стерильного місця (наприклад кров, цереброспінальна рідина, рідше суглоби, плевральна або перикардіальна рідина) або з елементів геморагічного висипу;

виявлення нуклеїнової кислоти *Neisseria meningitidis* у зразках, що були взяті із зазвичай стерильного місця або з елементів геморагічного висипу;

виявлення антигену *Neisseria meningitidis* в спинномозковій рідині;

виявлення грамнегативних диплококів в спинномозковій рідині.

Епідеміологічні критерії

Епідеміологічний зв'язок - передача від людини до людини.

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям
Б. Ймовірний випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям і має епідеміологічний зв'язок
В. Підтверджений випадок	Будь-яка особа, яка відповідає лабораторним критеріям

26. Епідемічний паротит (Mumps virus)

Клінічні критерії

Будь-яка людина з гарячкою та принаймні двома з таких трьох симптомів:

раптова поява однобічного або двобічного набряку привушної або інших слинних залоз без видимої причини;

орхіт;

менінгіт.

Лабораторні критерії

Принаймні один з таких трьох:

виділення вірусу епідемічного паротиту з клінічного зразка;

виявлення нуклеїнової кислоти вірусу епідемічного паротиту;

поява специфічних антитіл в сироватці крові або слині, характерних для гострої інфекції.

Лабораторні результати слід інтерпретувати відповідно до вакцинального статусу.

Епідеміологічні критерії

Епідеміологічний зв'язок - передача від людини до людини.

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям
Б. Ймовірний випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям і має епідеміологічний зв'язок
В. Підтверджений випадок	Будь-яка особа, яка останнім часом не була вакцинована і відповідає клінічним та лабораторним критеріям. У випадку нещодавньої вакцинації: будь-яка особа з виявленням штаму дикого типу вірусу епідемічного паротиту

27. Кашлюк (Bordetella pertussis)

Клінічні критерії

Будь-яка людина з кашлем тривалістю не менше двох тижнів та принаймні з одним із таких трьох симптомів:

напади кашлю;

інспіраторний свист;
посткашльове блювання,
або будь-яка особа, якій лікарем діагностовано кашлюк,
або епізоди апное у дітей.

Лабораторні критерії

Принаймні один із таких трьох:

виділення *Bordetella pertussis* із клінічного зразка;
виявлення нуклеїнових кислот *Bordetella pertussis* у клінічних зразках;
виявлення специфічних антитіл до *Bordetella pertussis*.

Епідеміологічні критерії

Епідеміологічний зв'язок - передача від людини до людини.

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям
Б. Ймовірний випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям і має епідеміологічний зв'язок
В. Підтверджений випадок	Будь-яка особа, яка останнім часом не вакцинована і відповідає клінічним та лабораторним критеріям. Клінічна картина сумісна з кашлюком, наприклад кашель, який триває щонайменше 2 тижні та має одну з таких ознак: напади кашлю, "свист" при вдиханні або блювання негайно після нападу кашлю без будь-яких інших очевидних причин

28. Чума (*Yersinia pestis*)

Клінічні критерії

Будь-яка особа із принаймні однією із таких клінічних форм:

- 1) бубонна чума - гарячка та раптова поява болючого лімфаденіту;
- 2) септицемічна чума - гарячка;
- 3) легенева чума - гарячка та принаймні один із таких трьох симптомів:

кашель;

біль у грудях;

кровохаркання.

Лабораторні критерії

Принаймні один із таких трьох:

виділення *Yersinia pestis* з клінічного зразка;
виявлення нуклеїнових кислот *Yersinia pestis* (антиген F1) в клінічних зразках;
виявлення специфічних антитіл до антигену F1 *Yersinia pestis*.

Епідеміологічні критерії

Принаймні один із таких чотирьох епідеміологічних зв'язків:

передача від людини до людини;

передача від тварини до людини;

внутрішньолaboratorне зараження при роботі зі збудником чуми;

контакт зі спільним джерелом.

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Не застосовується
Б. Ймовірний випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям і має епідеміологічний зв'язок
В. Підтверджений випадок	Будь-яка особа, що відповідає лабораторним критеріям

29. Інвазійні хвороби, які спричинено *Streptococcus pneumoniae* (*Streptococcus pneumoniae*)

Клінічні критерії

Не застосовуються.

Лабораторні критерії

Принаймні один із таких трьох:

виділення *Streptococcus pneumoniae* із зазвичай стерильного матеріалу;

виявлення нуклеїнової кислоти *Streptococcus pneumoniae* в зазвичай стерильному матеріалі;

виявлення антигену *Streptococcus pneumoniae* у зазвичай стерильному матеріалі.

Епідеміологічні критерії

Не застосовуються.

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Не застосовується
Б. Ймовірний випадок	Не застосовується
В. Підтверджений випадок	Будь-яка особа, що відповідає лабораторним критеріям

30. Поліомієліт (паралітичний) (*Poliovirus*)

Клінічні критерії

Будь-яка особа молодше 15 років з гострими в'ялими паралічами (ГВП)

або

будь-яка особа, в якої лікар підозрює поліомієліт.

Лабораторні критерії

Принаймні один із таких трьох:

виділення вірусу поліомієліту та внутрішньо типова диференціація - дикий поліовірус (ДПВ);

вакциноасоційований поліовірус (ВАП) (для ВАП принаймні 85 % схожості нуклеотидних послідовностей з вірусом вакцини у відрізьку VP1);

поліовірус, схожий на вірус вакцини Себіна: внутрішньотипову диференціацію виконано лабораторією з поліомієліту, яка акредитована ВООЗ (для ВАП від > 1 % до 15 % VP1 різниці послідовності в порівнянні з вакцинним вірусом того самого серотипу).

Епідеміологічні критерії

Принаймні один із таких двох епідеміологічних зв'язків:

передача від людини до людини;

наявність в анамнезі подорожі в ендемічні щодо поліомієліту райони або області з підозрюваною або підтвердженою циркуляцією поліовірусу.

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям
Б. Ймовірний випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям і має епідеміологічний зв'язок
В. Підтверджений випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним та лабораторним критеріям

31. КУ-гарячка (*Coxiella burnetii*)

Клінічні критерії

Будь-яка особа принаймні з одним із таких трьох симптомів:

гарячка;

пневмонія;

гепатит.

Лабораторні критерії

Принаймні один із таких трьох:

виділення *Coxiella burnetii* із клінічного зразка;

виявлення нуклеїнових кислот *Coxiella burnetii* у клінічних зразках;

виявлення специфічних антитіл (IgG або IgM фаза II) до *Coxiella burnetii*.

Епідеміологічні критерії

Принаймні один із таких двох епідеміологічних зв'язків:

контакт зі спільним джерелом;

передача від тварини до людини.

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Не застосовується
Б. Ймовірний випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям і має епідеміологічний зв'язок
В. Підтверджений випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним та лабораторним критеріям

32. Сказ (*Lyssa virus*)

Клінічні критерії

Будь-яка людина з гострим енцефаломієлітом та принаймні із двома із таких семи симптомів:
зміна чутливості місця укусу тварини;
парез або параліч;
спазми м'язів ковтання;
водобоязнь;
марення;
судоми;
неспокій.

Лабораторні критерії

Принаймні один із таких чотирьох:
виділення вірусу сказу з клінічного зразка;
виявлення нуклеїнових кислот вірусу сказу у зразках (наприклад у тканинах мозку);
виявлення вірусних антигенів методом прямої флуоресценції в клінічних зразках;
виявлення віруснейтралізуючих антитіл до вірусу сказу в сироватці або спинномозковій рідині.

Лабораторні результати повинні інтерпретуватися відповідно до вакцинації або імунного статусу.

Епідеміологічні критерії

Принаймні один із таких трьох:
передача від тварини до людини (тварина з підозрою на інфекцію чи підтвердженою інфекцією);
вплив спільного джерела (одна й та сама тварина);
передача від людини до людини (наприклад трансплантація органів).

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям
Б. Ймовірний випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям і має епідеміологічний зв'язок
В. Підтверджений випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним та лабораторним критеріям

33. Краснуха (Rubella virus)

Клінічні критерії

Будь-яка особа з раптовою появою зливної макулопапульозної висипки та збільшенням шийних, потиличних або завушних лімфатичних вузлів чи артралгією/артритом.

Лабораторні критерії

Принаймні один із таких чотирьох:

виділення вірусу краснухи з клінічного матеріалу;

виявлення РНК вірусу краснухи з клінічного матеріалу;

пооява IgG антитіл до вірусу краснухи в парних сироватках;

виявлення IgM антитіл до вірусу краснухи (використовується як критерій підтвердженого випадку у невагітних під час спалахів або як критерій ймовірного випадку у вагітних).

Лабораторні результати слід інтерпретувати відповідно до вакцинального статусу.

Епідеміологічні критерії

Епідеміологічний зв'язок - передавання від людини до людини.

Класифікація випадку

А. Підозрілий випадок	Випадок з ознаками та симптомами, що відповідають клінічному визначенню випадку краснухи
Б. Епідеміологічно пов'язаний випадок	Підозрілий випадок захворювання на краснуху, за якого не проведено адекватного лабораторного обстеження, але який мав контакт з іншим лабораторно підтвердженим випадком кору за 12-23 дні до появи висипки
В. Клінічно-сумісний випадок	Підозрілий випадок захворювання на краснуху, за якого не проведено лабораторного обстеження та для якого не встановлено епідеміологічного зв'язку з іншим лабораторно підтвердженим випадком
Г. Лабораторно підтверджений випадок	Підозрілий випадок захворювання на краснуху, який відповідає критеріям лабораторного підтвердження випадку кору
Д. Відхилений випадок	Підозрілий випадок захворювання на краснуху, який було досліджено та діагноз не було підтверджено у зв'язку з негативними результатами лабораторного обстеження або наявністю епідеміологічного зв'язку з лабораторно підтвердженим випадком іншого інфекційного захворювання.

{Пункт 33 розділу II в редакції Наказу Міністерства охорони здоров'я [№ 954 від 23.04.2019](#)}

34. Краснуха вроджена (у тому числі синдром вродженої краснухи)

Клінічні критерії

Вроджена краснушна інфекція (ВКІ)

Немає клінічних критеріїв, що можуть бути визначені для ВКІ.

Синдром вродженої краснухи (СВК)

Будь-яке немовля молодше 1 року або мертвонароджений із:

принаймні двома з умов зі списку (А); або

однією зі списку (А) та однією зі списку (В):

(А)

катаракта(и);

вроджена глаукома;

вроджені вади серця;
нейросенсорні порушення слуху;
пігментна ретинопатія;

(В)

пурпура;
спленомегалія;
мікроцефалія;
відставання в розвитку;
менінгоенцефаліт;
підвищена рентгенопроникність кісткової тканини;
жовтяниця, яка почалася протягом 24 годин після народження.

Лабораторні критерії

Принаймні один із таких чотирьох:

виявлення IgM антитіл до вірусу краснухи;

стійкий рівень IgG антитіл до вірусу краснухи, що визначається за результатами як мінімум дворазового дослідження, проведеного в період між 6 і 12 місяцями життя дитини за відсутності щеплення проти краснухи;

виявлення РНК вірусу краснухи з клінічного матеріалу;

виділення вірусу краснухи з клінічного матеріалу.

Лабораторні результати слід інтерпретувати відповідно до вакцинального статусу.

Епідеміологічні критерії

Будь-яка дитина або мертвонароджена дитина, народжена жінкою з лабораторно підтвердженою краснухою під час вагітності, тобто передавання від людини до людини (вертикальне).

Класифікація випадку

А. Підозрілий випадок	Випадок у дитини віком до 1 року, у якої встановлено більше ніж одну патологію із групи А та інші можливі причини їх виникнення не встановлено
Б. Епідеміологічно пов'язаний випадок	Підозрілий випадок СВК у дитини, який не відповідає клінічним критеріям (лише одна патологія з групи А), за якого не проведено адекватного лабораторного обстеження, та у матері такої дитини під час вагітності був лабораторно підтверджений випадок краснухи
В. Клінічно-сумісний випадок	Підозрілий випадок захворювання на СВК, який відповідає клінічним критеріям СВК та щодо якого не проведено адекватного лабораторного обстеження
Г. Лабораторно підтверджений випадок	Немовля, у якого наявні лабораторні критерії СВК (відповідає критеріям лабораторного підтвердження випадку СВК)
Д. Відхилений випадок	Підозрілий випадок СВК, який було досліджено та діагноз СВК

	не було підтверджено у зв'язку з негативними результатами лабораторного обстеження, або підозрілий випадок захворювання на СВК, який не відповідає клінічним критеріям СВК (лише одна патологія із групи А) та у матері дитини під час вагітності не було лабораторно підтвердженого випадку краснухи
--	---

{Пункт 34 розділу II в редакції Наказу Міністерства охорони здоров'я [№ 954 від 23.04.2019](#)}

35. Сальмонельоз (*Salmonella* spp. інші, ніж *Salmonella Typhi* та *Salmonella Paratyphi*)

Клінічні критерії

Будь-яка особа принаймні з одним із таких чотирьох симптомів:

діарея;

гарячка;

біль у животі;

блювання.

Лабораторні критерії

Виділення *Salmonella* (крім *S. Typhi* або *S. Paratyphi*) з випорожнень, сечі, поверхні тіла (наприклад з інфікованої рани) або інших зазвичай стерильних рідин організму і органів (наприклад кров, спинномозкова рідина, кістка, синовіальна рідина тощо).

Епідеміологічні критерії

Принаймні один із таких п'яти:

передача від людини до людини;

контакт зі спільним джерелом;

передача від тварини до людини;

контакт із забрудненими продуктами харчування /питною водою;

вплив зовнішнього середовища.

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Не визначається
Б. Ймовірний випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям і має епідеміологічний зв'язок
В. Підтверджений випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним та лабораторним критеріям

36. Тяжкий гострий респіраторний синдром (ТГРС) (SARS-коронавірус)

Клінічні критерії

Будь-яка людина з гарячкою або з гарячкою в анамнезі та принаймні з одним із таких трьох симптомів:

кашель;

утруднене дихання;

задишка,

та принаймні один із таких чотирьох критеріїв:

рентгенологічні дані щодо пневмонії;

рентгенологічні дані щодо гострого респіраторного дистрес-синдрому дорослих;

пневмонія за результатами розтину;

гострий респіраторний дистрес-синдром за результатами розтину,

та відсутність альтернативних діагнозів, які можуть повністю пояснити хворобу.

Лабораторні критерії:

1) лабораторні критерії для підтвердженого випадку

Принаймні один із таких трьох:

виділення вірусу в культурі клітин з будь-якого клінічного зразка і ідентифікація SARS-коронавірусу методом ПЛР у реальному часі;

виявлення нуклеїнових кислот SARS-коронавірусу в одному з таких трьох:

у принаймні одному з двох різних клінічних зразків (наприклад з носоглоткового тампона та випорожнень);

той самий клінічний матеріал, відібраний два чи більше разів протягом захворювання (наприклад послідовні носоглоткові аспірати);

два різні дослідження чи повтори ПЛР-РТ з використанням нової РНК з оригінальних клінічних зразків в кожному випадку тестування.

Поява специфічних антитіл до SARS-коронавірусу в одному з таких двох випадків:

виявлення сероконверсії твердофазним імуноферментним аналізом або ІФА у гострій фазі і у фазі одужання при паралельному дослідженні цих сироваток;

чотириразове або більше підвищення титру антитіл між гострою фазою і фазою одужання при паралельному дослідженні сироваток;

2) лабораторні критерії для ймовірного випадку

Принаймні один з таких двох:

один позитивний тест на антитіла до SARS-коронавірусу;

позитивний результат ПЛР на SARS-коронавірус одного клінічного зразка та аналізу.

Епідеміологічні критерії

Принаймні один з таких трьох:

будь-яка особа принаймні з одним із таких трьох критеріїв:

зайняття роботою, яка пов'язана з підвищеним ризиком впливу SARS-коронавірусу (наприклад співробітники лабораторії, які працюють з живими вірусами SARS-коронавірус/SARS-коронавірус-подібними, чи зберігання клінічних зразків, інфікованих SARS-коронавірусами, особи, що можуть вважатись резервуаром SARS-коронавірусів, тощо);

історія подорожей або проживання в місцевостях, де є спалах ТГРС;

тісний контакт¹ з однією або більше особами з підтвердженим ТГРС або з особою, яка проходить обстеження щодо ТГРС;

два або більше медичних працівників² з клінічними ознаками ТГРС в тому самому закладі охорони здоров'я і з виникненням захворювання в той самий 10-денний термін;

три чи більше осіб (працівники охорони здоров'я та / або пацієнти та/або відвідувачі) з клінічними ознаками ТГРС з появою хвороби у той самий 10-денний термін, які епідеміологічно пов'язані з медичним закладом.

¹ Тісний контакт - особа, яка доглядала за, жила або мала прямий контакт з виділеннями з дихальних шляхів, рідинами організму і / або виділеннями (наприклад фекалії) хворого на ТГРС.

² У цьому контексті термін "медичний працівник" включає всіх співробітників лікарні. Визначення закладу охорони здоров'я, в якому відбувається накопичення, буде залежати від місцевих умов. Розмір блоку (відділення) може варіювати від усього об'єкта охорони здоров'я, якщо недостатньо, до одного відділу або відділення великого стаціонару третього рівня.

Класифікація випадку у період між двома світовими епідеміями

Також застосовується під час спалаху у неуразеній країні або регіоні.

А. Можливий випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям і має епідеміологічний зв'язок
Б. Ймовірний випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям (з наявністю епідеміологічного зв'язку) і лабораторним критеріям для ймовірного випадку
В. Національно підтверджений випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним та лабораторним критеріям для підтвердженого випадку, де тестування виконано в Національній референс-лабораторії
Г. Підтверджений випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним та лабораторним критеріям для підтвердженого випадку, де тестування було виконано в уповноваженій та референс-лабораторії ТГРС ВООЗ

Класифікація випадку під час спалаху

Застосовується під час спалаху в країні/регіоні, де принаймні в однієї людини було лабораторно підтверджено наявність ТГРС в уповноваженій та референс-лабораторії ТГРС ВООЗ.

А. Можливий випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям
Б. Ймовірний випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям із наявністю епідеміологічного зв'язку, підтвердженого на національному рівні, або з підтвердженим випадком
В. Національно підтверджений випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним та лабораторним критеріям для підтвердженого випадку, коли тестування виконано в Національній референс-лабораторії
Г. Підтверджений випадок	Один з таких трьох: будь-яка особа, що відповідає клінічним та лабораторним критеріям для підтвердження випадку, де тестування виконано в уповноваженій та референс-лабораторії ТГРС ВООЗ; будь-який випадок, підтверджений на національному рівні, є епідеміологічний зв'язок з ланцюгом передачі, де принаймні один випадок був незалежно перевірений в уповноваженій та референс-лабораторії ТГРС ВООЗ; будь-яка особа, що відповідає клінічним та лабораторним критеріям для ймовірного випадку, є епідеміологічний

зв'язок з ланцюгом передачі, де принаймні один випадок був незалежно перевірений в уповноваженій та референс-лабораторії ТГРС ВООЗ

37. Інфекція, спричинена шига/веротоксинпродукуючими *Escherichia Coli* (STEC/VTEC)

Клінічні критерії:

1) діарея STEC/VTEC

Принаймні один із таких двох симптомів:

пронос;

біль у животі;

2) гемолітико-уремічний синдром ГУС (HUS)

Будь-яка особа з гострою нирковою недостатністю і принаймні однією із таких двох клінічних форм:

мікроангіопатична гемолітична анемія;

тромбоцитопенія.

Лабораторні критерії

Принаймні один із таких чотирьох:

виділення *E. coli*, що продукують SHIGA/VERO токсин або stx1 чи stx2 ген(и);

виділення *E. coli* O157, що не ферментують сорбіт (без stx або з тестуванням на гени stx);

пряме визначення stx1 або гена(ів) stx2 нуклеїнової кислоти (без виділення штаму *E. coli*);

безпосереднє виявлення вільного STX у фекаліях (без виділення штаму *E. Coli*).

Тільки для ГУС в якості лабораторного критерію може бути використано для підтвердження STEC/VTEC таке:

визначення специфічних серогрупових антитіл до *E. coli*;

виділення STEC/VTEC штамів і традиційна характеристика серотипу, фаготипу, генів eae і підтипів stx1/stx2 повинні бути виконані, якщо це можливо.

Епідеміологічні критерії

Принаймні один із таких епідеміологічних зв'язків:

передача від людини до людини;

наявність спільного джерела;

передача від тварини до людини;

вживання контамінованих харчових продуктів/води;

вплив зовнішнього середовища.

Класифікація випадку

А. Можливий випадок STEC-пов'язаного з ГУС	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям для ГУС
Б. Ймовірний випадок STEC/VTEC	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям і має епідеміологічний зв'язок або лабораторно

	підтверджений випадок без клінічних критеріїв
В. Підтверджений випадок STEC/VTEC	Будь-яка особа, що відповідає клінічним і лабораторним критеріям

38. Шигельоз (*Shigella* spp.)

Клінічні критерії

Будь-яка особа принаймні з одним із таких чотирьох симптомів:

діарея;

гарячка;

блювання;

біль у животі.

Лабораторні критерії

Виділення *Shigella* spp. із клінічного зразка.

Епідеміологічні критерії

Принаймні один із таких п'яти епідеміологічних зв'язків:

передача від тварини до людини;

передача від людини до людини;

контакт зі спільним джерелом;

контакт із забрудненими продуктами харчування /питною водою;

вплив навколишнього середовища.

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Не визначається
Б. Ймовірний випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям і має епідеміологічний зв'язок
В. Підтверджений випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним та лабораторним критеріям

39. Віспа (*Variola virus*)

Клінічні критерії

Будь-яка особа принаймні з одним із таких двох симптомів:

гарячка та

везикульозний або щільний пустульозний висип на тій самій стадії розвитку з відцентровою локалізацією;

атипова картина визначається як принаймні одна з таких чотирьох клінічних форм:

геморагічне ураження;

пласкі бархатисті ураження, що не перетворюються в пустули;

натуральна віспа без висипу;

легший тип.

Лабораторні критерії:

1) лабораторні критерії для підтвердженого випадку

Принаймні один із таких двох лабораторних тестів:

виділення вірусу натуральної віспи з клінічного зразка з наступним секвенуванням (тільки призначені Р4 лабораторії);

виявлення нуклеїнових кислот вірусу натуральної віспи у клінічних зразках з наступним секвенуванням.

Лабораторні результати слід інтерпретувати відповідно до вакцинального статусу;

2) лабораторні критерії для ймовірного випадку

Ідентифікація частинок ортопоксвірусу за допомогою електронної мікроскопії.

Епідеміологічні критерії

Принаймні один із таких двох епідеміологічних зв'язків:

передача від людини до людини;

лабораторна небезпека (де є потенціал впливу вірусу натуральної віспи).

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям
Б. Ймовірний випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям, принаймні одному з таких двох: епідеміологічний зв'язок з підтвердженим випадком захворювання людини з передачею від людини до людини; лабораторні критерії для ймовірного випадку
В. Підтверджений випадок	Будь-яка особа, що відповідає лабораторним критеріям для підтвердженого випадку. Під час спалаху: будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям і має епідеміологічний зв'язок

40. Сифіліс (*Treponema pallidum*)

Клінічні критерії

Первинний сифіліс

Будь-яка людина з одним або декількома (зазвичай безболісними) шанкрами на статевих органах, у промежині, анальній області або на слизовій оболонці рота чи глотки або в іншому місці поза статевими органами.

Вторинний сифіліс

Будь-яка особа із принаймні одним із таких трьох симптомів:

дифузний макуло-папульозний висип, часто навіть на долонях і підшвах;

генералізована лімфаденопатія;

широка кондиллома;

енантема;

дифузна алопеція.

Ранній прихований сифіліс (< 1 року)

Наявність в анамнезі симптомів, схожих з тими, які були на ранніх стадіях сифілісу протягом попередніх 12 місяців.

Пізній прихований сифіліс (> 1 року)

Будь-яка особа, що відповідає лабораторним критеріям (конкретні серологічні тести).

Лабораторні критерії

Принаймні один із таких чотирьох лабораторних тестів:

виявлення *Treponema pallidum* в ексудаті вогнища ураження або тканинах методом темнопольної мікроскопії;

виявлення *Treponema pallidum* в ексудаті вогнища ураження або тканинах методом флуоресцюючих антитіл;

виявлення *Treponema pallidum* у ексудаті вогнища ураження або тканинах методом ПЛР;

визначення антитіл до *Treponema pallidum* скринінговими тестами (реакція гемаглютинації з трепонемним антигеном, реакція мікрогемаглютинації, імуноферментний метод) і додаткове визначення антитіл класу IgM (імуносорбентним методом, методом імуноблоту, у реакції імунофлуоресценції-абсорбції 19SIgM), підтвержені іншими реакціями на IgM.

Епідеміологічні критерії

Первинний/вторинний сифіліс

Епідеміологічний зв'язок - передача від людини до людини (статевий контакт).

Ранній прихований сифіліс

Епідеміологічний зв'язок - передача від людини до людини (статевий контакт) в межах попередніх 12 місяців.

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Не визначається
Б. Ймовірний випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям і має епідеміологічний зв'язок
В. Підтверджений випадок	Будь-яка особа, що відповідає лабораторним критеріям для підтвердженого випадку

41. Сифіліс вроджений та неонатальний (*Treponema pallidum*)

Клінічні критерії

Будь-яка дитина < 2 років принаймні з одним із таких 10 симптомів:

гепатоспленомегалія;

слизово-шкірні ураження;

широка кондилома;

постійний нежить;

жовтяниця;

псевдопараліч (через периостит та остеохондрит);

ураження центральної нервової системи;

анемія;

нефротичний синдром;

недоїдання.

Лабораторні критерії

Лабораторні критерії для підтвердженого випадку

Принаймні один із таких трьох:

виявлення *Treponema pallidum* методом темнопольної мікроскопії в пуповині, плаценті, виділеннях з носу або матеріалі з місця ураження шкіри;

виявлення *Treponema pallidum* методом прямої флуоресценції в пуповині, плаценті, виділеннях з носу або матеріалі з місця ураження шкіри;

визначення специфічних IgM *Treponema pallidum* (реакція імунофлуоресценції-абсорбції 19SIgM, імуноферментний аналіз).

і реактивні нетрепонемні тести (реакція мікропреципітації з кардіоліпіновим антигеном, мікрореакція преципітації).

Лабораторні критерії для ймовірного випадку

Принаймні один із таких трьох:

результати реакції мікропреципітації з кардіоліпіновим антигеном спинномозкової рідини;

нетрепонемні та трепонемні серологічні тести з материнською сироваткою;

титр нетрепонемних антитіл дитини у чотири рази і більше більший, ніж титр антитіл у сироватці матері.

Епідеміологічні критерії

Будь-яка дитина з наявним епідеміологічним зв'язком передачі від людини до людини (вертикальна передача).

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Не визначається
Б. Ймовірний випадок	Будь-яке немовля або дитина, яка відповідає клінічним критеріям і має принаймні один із таких двох: епідеміологічний зв'язок; відповідність лабораторних критеріїв для ймовірного випадку
В. Підтверджений випадок	Будь-яке немовля, яке відповідає лабораторним критеріям для підтвердженого випадку

42. Правець (*Clostridium tetani*)

Клінічні критерії

Будь-яка особа принаймні з двома із таких трьох симптомів:

тонічне напруження м'язів (як правило, м'язів щелепи та шиї), що призводить до спазму обличчя, відомого як тризм і "Risus sardonicus";

тонічне напруження м'язів тулуба;

клонічні судоми, часто стан опістотонусу.

Лабораторні критерії

Принаймні один із таких двох:

виділення Clostridium tetani з клінічного зразка з місця інфікування;

виявлення правцевого токсину в зразку сироватки.

Епідеміологічні критерії

Не визначаються.

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Не визначається
Б. Ймовірний випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям і має епідеміологічний зв'язок
В. Підтверджений випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним та лабораторним критеріям

43. Кліщовий енцефаліт (TBE virus)

Клінічні критерії

Будь-яка людина із симптомами запалення ЦНС (наприклад менінгіт, менінгоенцефаліт, енцефаломієліт, енцефалорадикуліт).

Лабораторні критерії¹

Серологічні результати слід інтерпретувати відповідно до вакцинації і попереднього впливу інших флавівірусних інфекцій. Підтверджені випадки в таких ситуаціях повинні бути підтверджені реакцією нейтралізації або іншими еквівалентними тестами.

Лабораторні критерії підтвердження випадку

Принаймні один із таких п'яти:

антитіла IgM ТА IgG до вірусу кліщового енцефаліту (КЕ) в крові;

антитіла IgM до вірусу КЕ в спинномозковій рідині;

сероконверсія або чотириразове збільшення КЕ-специфічних антитіл у парних зразках сироватки;

виявлення КЕ-вірусної нуклеїнової кислоти в клінічному зразку;

виділення вірусу КЕ з клінічних зразків.

Лабораторні критерії для ймовірного випадку:

виявлення КЕ-специфічних IgM-антитіл в зразку сироватки крові.

Епідеміологічні критерії

Вплив спільного джерела (непастеризовані молочні продукти).

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Не застосовується
Б. Ймовірний випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним та лабораторним критеріям для ймовірного випадку, або будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям і має епідеміологічний зв'язок
В. Підтверджений випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним та

44. Токсоплазмоз вроджений (*Toxoplasma gondii*)

Клінічні критерії

Не використовуються для спостережень.

Лабораторні критерії

Відповідають принаймні одному з таких чотирьох критеріїв:

виявлення *T. gondii* в тканинах тіла або рідинах;

виявлення нуклеїнових кислот *T. gondii* у клінічних зразках;

поява специфічних антитіл до *T. gondii* у новонароджених (IgM, IgG, IgA);

постійний стійкий титр IgG *T. gondii* у немовлят (віком < 12 місяців).

Епідеміологічні критерії

Не застосовуються.

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Не визначається
Б. Ймовірний випадок	Не визначається
В. Підтверджений випадок	Будь-яке немовля, що відповідає лабораторним критеріям

45. Трихінекльоз (*Trichinella* spp.)

Клінічні критерії

Будь-яка особа із принаймні трьома із шести симптомів:

гарячка;

чутливість м'язів та біль;

діарея;

набряк обличчя;

еозинофілія;

субкон'юнктивальні, піднігтьові і сітківкові крововиливи.

Лабораторні критерії

Принаймні один із таких двох:

виявлення личинок *Trichinella* у тканині, отриманій шляхом біопсії м'язів;

поява специфічних антитіл до *Trichinella* (ІФА, твердофазний ІФА чи Вестерн-блот).

Епідеміологічні критерії

Принаймні один із таких двох:

контакт із забрудненими продуктами харчування (м'ясо);

контакт зі спільним джерелом.

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Не визначається
Б. Ймовірний випадок	Будь-яка людина, що відповідає клінічним критеріям та має епідеміологічний зв'язок
В. Підтверджений випадок	Будь-яка людина, що відповідає клінічним та лабораторним критеріям

46. Туберкульоз (*Mycobacterium tuberculosis complex*)

Клінічні критерії

Будь-яка людина із такими двома:

ознаки, симптоми і/або рентгенологічні дані, що відповідають активній формі туберкульозу будь-якої локалізації, та рішення лікаря про лікування людини повним курсом протитуберкульозної терапії або

виявлені посмертно патологічні знахідки, сумісні з активним туберкульозом, які вказують, що був курс лікування протитуберкульозним антибіотиком пацієнта, туберкульоз у якого діагностовано перед смертю.

Лабораторні критерії

Лабораторні критерії для підтвердженого випадку

Принаймні один із таких двох:

виділення мікобактерій туберкульозного комплексу (за винятком *Mycobacterium bovis* - БЦЖ) з клінічного матеріалу;

виявлення нуклеїнових кислот мікобактерій туберкульозного комплексу в клінічних зразках та позитивні результати мікроскопії на кислотостійкі палички чи еквівалент люмінесцентне забарвлення мікобактерій при світловій мікроскопії.

Лабораторні критерії для ймовірного випадку

Принаймні один із таких трьох:

мікроскопія на кислотостійкі палички чи еквівалент люмінесцентне забарвлення мікобактерій при світловій мікроскопії;

виявлення нуклеїнових кислот мікобактерій туберкульозного комплексу в клінічних зразках;

гістологічні ознаки гранульоми.

Епідеміологічні критерії

Не застосовуються.

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям
Б. Ймовірний випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям та лабораторним критеріям для ймовірного випадку
В. Підтверджений випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним та лабораторним критеріям для підтвердженого випадку

47. Туляремія (*Francisella tularensis*)

Клінічні критерії

Будь-яка особа із принаймні однією із таких клінічних форм:

- 1) виразково-бубонна туляремія - шкірна виразка та регіонарна лімфаденопатія;
- 2) бубонна туляремія - збільшені і болючі лімфатичні вузли без видимих виразок;
- 3) очно-бубонна туляремія - кон'юнктивіт та регіонарна лімфаденопатія;
- 4) оро-фарингеальна туляремія - шийна лімфаденопатія та принаймні один із таких трьох симптомів:

стоматит;

фарингіт;

тонзиліт;

- 5) інтестинальна туляремія - принаймні один із таких трьох симптомів:

біль у животі;

блювання;

пронос;

- 6) пневмонічна туляремія - пневмонія;

- 7) тифоподібна туляремія - принаймні один із таких двох симптомів:

гарячка без ранніх місцевих ознак і симптомів;

септицемія.

Лабораторні критерії

Принаймні один із таких трьох:

виділення *Francisella tularensis* із клінічного зразка;

виявлення нуклеїнових кислот *Francisella tularensis* у клінічних зразках;

виявлення специфічних антитіл до *Francisella tularensis*.

Епідеміологічні критерії

Принаймні один із таких трьох епідеміологічних зв'язків:

контакт зі спільним джерелом;

передача від тварини до людини;

контакт із забрудненими продуктами харчування/питною водою.

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Не визначається
Б. Ймовірний випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям і має епідеміологічний зв'язок
В. Підтверджений випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним та лабораторним критеріям

48. Черевний тиф/паратифи (*Salmonella Typhi/Paratyphi*)

Клінічні критерії

Будь-яка особа принаймні з одним із таких двох симптомів:

поjava тривалої гарячки;

принаймні два з таких чотирьох:

головний біль;

відносна брадикардія;

сухий кашель;

діарея, запор, нездужання або біль у животі.

Паратиф має ті самі симптоми, що і черевний тиф, проте зазвичай легший перебіг.

Лабораторні критерії

Виділення *Salmonella Typhi* або *Paratyphi* з клінічного зразка.

Епідеміологічні критерії

Принаймні один із таких трьох епідеміологічних зв'язків:

контакт зі спільним джерелом;

передача від людини до людини;

контакт із забрудненими продуктами харчування / питною водою.

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Не визначається
Б. Ймовірний випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям, і має епідеміологічний зв'язок
В. Підтверджений випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним та лабораторним критеріям

49. Вірусні геморагічні гарячки (VHF)

Клінічні критерії

Будь-яка особа із принаймні одним із таких двох симптомів:

гарячка;

геморагічні прояви в різних формах, які можуть призвести до мультиорганної недостатності.

Лабораторні критерії

Принаймні один із таких двох:

виділення вірусу з клінічного зразка;

виявлення специфічних нуклеїнових кислот вірусів у клінічних зразках і генотипування.

Епідеміологічні критерії

Принаймні одна з таких дій:

подорож протягом останніх 21 дня у регіони, де випадки ВГГ відомі, або їх передбачають, або мали місце;

контакт протягом останніх 21 дня з людиною із ймовірним або підтвердженим випадком вірусної геморагічної гарячки, захворювання якої почалося протягом останніх шести місяців.

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Не застосовується
Б. Ймовірний випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям і має епідеміологічний зв'язок
В. Підтверджений випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним та лабораторним критеріям

50. Гарячка Західного Нілу (West Nile вірусна інфекція, ГЗН)

Клінічні критерії

Будь-яка людина з гарячкою або із принаймні одним із таких двох:

енцефаліт;

менінгіт.

Лабораторні критерії

Лабораторні дослідження для підтвердження випадку

Принаймні один із таких чотирьох:

виділення вірусу ГЗН з крові або ліквору;

виділення нуклеїнової кислоти вірусу ГЗН з крові або спинномозкової рідини;

поява специфічних антитіл до вірусу ГЗН (IgM) в спинномозковій рідині;

високий титр Ig MГ ЗН та виявлення ГЗН IgG, підтвердження в реакції нейтралізації.

Лабораторні дослідження для ймовірного випадку:

виявлення специфічних антитіл до ГЗН у сироватці крові.

Лабораторні результати повинні інтерпретуватися відповідно до вакцинального статусу.

Епідеміологічні критерії

Принаймні один із таких двох епідеміологічних зв'язків:

передача від тварини до людини (проживання, відвідання або наявність в анамнезі укусів комарів в районі, де ГЗН є ендемічним захворюванням коней або птахів);

передача від людини до людини (вертикальна передача, переливання крові, трансплантація).

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Не застосовується
Б. Ймовірний випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям і принаймні одному з таких двох: епідеміологічний зв'язок; лабораторні дослідження для ймовірного випадку
В. Підтверджений випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним та лабораторним критеріям для підтвердженого випадку

51. Жовта гарячка (Yellow fever virus)

Клінічні критерії

Будь-яка людина з гарячкою та принаймні один із таких двох симптомів:

жовтяниця;

генералізовані кровотечі.

Лабораторні критерії

Принаймні один із таких п'яти:

виділення вірусу жовтої гарячки з клінічного зразка;

виявлення нуклеїнової кислоти вірусу жовтої гарячки;

виявлення антигену вірусу жовтої гарячки;

виявлення специфічних антитіл до вірусу жовтої гарячки;

виявлення типових посмертних уражень печінки при гістопатологічному дослідженні.

Лабораторні результати слід інтерпретувати відповідно до вакцинального статусу.

Епідеміологічні критерії

Подорож протягом одного тижня в регіони, де відомі випадки жовтої гарячки або передбачається їх поява.

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Не визначається
Б. Ймовірний випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям, із наявністю епідеміологічного зв'язку
В. Підтверджений випадок	Будь-яка особа, останнім часом не вакцинована, яка відповідає клінічним та лабораторним критеріям. У випадку недавньої вакцинації - особа з виявленим диким типом штаму вірусу жовтої гарячки

52. Єрсиніоз (*Yersinia enterocolitica*, *Yersinia pseudotuberculosis*)

Клінічні критерії

Будь-яка особа із принаймні одним із таких п'яти симптомів:

гарячка;

діарея;

блювання;

біль у животі (схожий на біль при апендициті);

тенезми.

Лабораторні критерії

Виділення патогенних *Yersinia enterocolitica* або *Yersinia pseudotuberculosis* з клінічного зразка;

виявлення специфічних антитіл до *Yersinia enterocolitica* або *Yersinia pseudotuberculosis*;

виявлення нуклеїнової кислоти *Yersinia enterocolitica* або *Yersinia pseudotuberculosis* в клінічному матеріалі.

Епідеміологічні критерії

Принаймні один із таких чотирьох епідеміологічних зв'язків:

передача від людини до людини;

контакт зі спільним джерелом;

передача від тварини до людини;

контакт із забрудненими продуктами харчування.

Класифікація випадку

А. Можливий випадок	Не визначається
Б. Ймовірний випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним критеріям, із наявністю епідеміологічного зв'язку
В. Підтверджений випадок	Будь-яка особа, що відповідає клінічним та лабораторним критеріям
Директор Департаменту громадського здоров'я	С. Осташко

Публікації документа

- **Офіційний вісник України** від 29.04.2016 — 2016 р., № 32, стор. 36, стаття 1266, код акта 81625/2016

